

(המשך מעמוד 31)

עם איסור שבא במיוחד לתל-אביב. נסענו לרחובות וסרנו שם לבית-קפה. אנו ורעי יונתני. איסור בא. ערב נסיעתו החטופה לחו"ל, להציע תגובה לשיטנתם המשותפת של "למרחב" ו"הבוקר". המגוללת על מפא"י נסיונות להתקשר עם היטלר בימי מלחמת-העולם לשם הצלת היישוב מי פלישה.

יום ראשון, 10.7.55

איסור שחזר מחו"ל בא לפי בקשתי, דיווח על הרפתקאותיו בפאריס, ונמלכתי בו כדת מה ייעשה בהבוקר, שפירסם היום את אשר גנז ביום ו', אכן במהדורה מקר צרת ומאופקת — לא פגע בשירות (הברי שחזר הכללי) כשלעצמו אבל התריע על היות מכשיר ממלכתי זה משועבד כליל לתעלולי מפא"י.

טלפנתי אחר-כך לעורך דבר כיצד להי גיב ובהצוה. לאחר שחזר איסור לתל-אביב והשתתף בעריכת הפרשה, קרא (חיים) שורר באוזני טלפוניית את הנוסח שחיבר.

יום שני, 3.10.55

איסור, שחזר אתמול מנסיעתו לארגנטינה — שם נודמן בדיוק בשעת המהפכה הגדולה של מיגור פרוץ — בא לשוחח בעניין מיוחד שבמיוחד. נקודת המוצא הוא אותו שר שהגיע מושינגטון: "אנו מתפלאים לשתיתכם" — לעת כזה. אמרתו מקור הגיעתנו ידיעה ערב התי-קפתנו על האיי.וי.ס. כי נאצר התכוון לי-התקף את ישראל. אבל עלה בידי בירוד להניאו מביצוע זממו. שואל איסור: "לשם מה מוסרים לנו דברים אלה ממקור כה ניימי וכה מוסמך במנגנון השילטון של ארצות-הברית? בשום פנים לא סתם כספי פור מעניין."

הוא מסיק כי כוונתם לרמוז לנו כי לדידם ידינו חופשיות ותבוא עלינו ברכה אם נפעל נועזות. ושוב הוא שואל: "מדוע לא נופו בנו אף במלה אחת על האף יונס? לא מפני שביצוע זה היה מוצדק מבחינה מוסרית, אלא משום שהיה רצוי לארצות-הברית מהצד המדיני. ומשום מה? משום שכבר אז היתה ידועה לארצות-הברית המתקת הסוד בין נאצר לבין הרור סים ולכן שמחו עלשיית שפטים בו."

עכשיו ברור לאיסור כי ארצות-הברית מעוניינת במיגורו של נאצר ובחורבן מישר טרו. אבל לעת עתה אינה מעזה לנקוט נגדו באמצעים שנקטה בהפלת ממשלתו השמאלנית של ג'קוב ארבונו ב-1954 (בגואטמלה וב) הפלת ממשלתו השמאלנית של מוחמד מיוצאק ב-1953 (בפרס — ואפשר אין אמצעים כאלה ברשותה לגבי מצריים. ולכן כדאי לה שמלאכתה תעשה בידי ישראל. אמנם אין לנו לעצמנו כל עניין לשמש שבט מוסר ארצות-הברית כלפי מצריים. אבל יש לנו חשבון שלנו עם נאצר ודווקא אם נמחר לסלקו יתבלט יותר האופי העצמאי של פעולתנו — נקודה זו נשארה בלתי מוסברת.

קיצורו של דבר, איסור מציע, בכל חומר הרצינות ובכל כוח המחץ שהוא מסוגל להם במאמץ של שיכנוע, לבצע עכשיו את תוכנית כיבוש הרצועה. לשעבר, כשי דרשו זאת בן-גוריון ודיין, הוא היה בעצה אחת עימדי נגד המיבע. הנימוקים היו שניים — חששנו בצדק לתגובת מועצת-הביטחון והמצצמות — הפעלת ההצהרת המשולשת וכי' — ולא ידענו מה נעשה בפליטים — יותר נכון ידענו כי זו תהיה פורענות אשר לא נגמור בה.

כיום נשתנה המצב וצפו גורמים חדשים המכריעים לטובה. עת לעשות. ראשית, גילוי הנפט בקירבת הרצועה. אסור להפי קיר נכס זה לסכנת התקפה וחורבן, הגנתי מחייבת השתלטות על הרצועה. כל שכן אם גם בה ייתכנו מקורות של נפט. שיקול זה בלבד די, להכריע כנגד פור-ענות הפליטים. שנית, בגידת מצריים ב- מערב. עובדה זו מחסלת את סכנת התי-ערבות המוויינת של המצצמות נגדנו. אבל אם יוחלט לפעול יש לפעול מייד, יען כל יום יקר. אם לא נגודו את הברזל בעודו חם — זאת אומרת, אם לא נהלוהם בנאצר כל עוד ההתממרות עליו ברחבי דעת-הקהל המערבית בשיאה — יש להי שוש כי נחמיק את השעה; עלול להתחיל תהליך של התפיסות, שסימניו הראשוני נים מבצבים כבר בעיתונות, ואז יאבד אותו נכס זה לסכנת המיבע כוח מצידנו, שכיום עודנו קיים.

התרשמתי מאד מטיעון זה עד שנקפני לבי: על שום מה לא התעוררה במחוי יומה כזאת? אמנם זה כבר אני הוגה

באפשרות של כיבוש הרצועה ותוהה על הצטרפות נסיבות שתאפשר אותה; מדוע איפוא, לא עלה על דעתי כי הנה הגיעה שעת הכושר? עם זאת הרגשתי כי הרצאי תו של איסור לא מיצתה את כל השיקר לים...

לא יכולתי שלא להשתף מישהו בשקלה וטריה שעורר איסור בהצעתו. הפור נפל על תקוע. תגובתו היתה קולעת יותר מדי למרחוק. מה בצע בכיבוש הרצועה עם איסור שבא במיוחד לתל-אביב. נסענו בלבד? זה מניח עיקר הבעיות התלויות בניינו לבין מצריים ללא פיתרון — יתר על כן, הן נשארות או במצב יותר חמור מעכשיו. כדאית פעולה נועזת אם נהיה תכונים להמשיך במלחמה עד להכתבת תנאים — או עד לקום מישטר חדש על חורבות מימשל נאצר והכת הצבאית. שיהא מוכן להסיק מסקנות מרחיקות: לכרות שלום ולחסל את התרם וההסגר.

ואתו מוסד סתר

יום שדשי, 4.10.55

התעוררתי תוך מחשבות ולבטים על הבעיה שהעמידני בפניה איסור. יותר ש' הירחתי, פחות ראיתי את הדבר מעשי וכדאי, אי הביטחון כי אותם רמזים שנמ' סרו לנו מאחורי הפרגוד של אותו מוסד סתר (סי-איי-א) ששקפים באמת את שיי-קול דעתם של הבית (הלבן) והמחלקה (מחלקת המדינה) ואם נפעל לפיהם לא נקדיח תבשילנו ללא תקנה...

יום רביעי, 19.10.55

בבית בא אלי איסור ובידו תזכיר נרחב ויסודי על מלחמת מנע שהוא מחייבה בתוקף מוחלט... "הזקן" מתוח מאד וכל הגיוני כנראה במלחמה הקרובה.

יום שדשי, 27.12.55

אחר כך בבית. איסור: בן-גוריון נכנע (בעניין "כינרת") ודיין עשה על דעת עצמו.

יום רביעי, 28.12.55

לשיחה איסור איתי — "השליטני" — אמר משה שרת לאיסור: על זה השיב איסור (?): זה בדיוק היה הלך רוחו (של בן-גוריון) אך כאן (ב"כינרת") פרץ לגמ' רי, נראה שלא תפס היקף העניין; משה דיין (אמר) בסגל הפיקודי: ממשלה זו לא תכריז מלחמה, אך נגיע לכך על-ידי חקריית.

שבת, 31.12.55

איסור על עניינים אחרים, (לדבריו) ברור כי פני בן-גוריון למ"מ (למלחמת מנע), לכן עליו (איסור) לנסוע לאלן דאלס ****.

יום ששי, 6.1.56

איסור לקראת נסיעתו (לארצות-הברית) — למסור (שם) לגולדה, איך יבוא השליח (האמריקאי לתיווך ישראל-מצריים) מה שהוא (איסור) יסביר לאח (אלן דאלס).

יום חמישי, 19.1.56

איסור מרוצה משיחתו עם האח, אף מילה על טרי.

יום שדשי, 12.6

אחר הצהריים ישיבה ממושכת ורכת עניין של "הוועד הערבי העליון": דיבון, פלמון, הראל, הרכבי, ראש המדברים היה ג'וש שחזר ממסעו הירצה ארוכות וחשיר בות. נהדוך הקשר עם (אדיב) שישקלי (הגולה) ונקבעו מסמרות לגבי שיתוף פעור לה איתו לאחר שיחזור — אם יחזור! — לשילטון בסוריה. התו קווים להתקשרות תנו עם ארצות-הברית על רקע זה.

עמיתי איסור בושינגטון פנו אלינו בי הצעת טיכוס עצה משותף לגדיעת גאון עוון של נאצר ואין תוכנית הסורית יאה לפיתחון המור"מ איתם. אישרתי התקשרות נסיונית עם קבוצה מצרית מסויימת. הובהרו סיכויים ממשיים לפעולה משותפת עם מופלגת, "האומה" בסודאן, שאחד ממני היגיה עומד לבקר בארץ לשם שיחת יותר מעמיקות.

* יוסף ("ג'ז") תקוע — לשעבר נציג ישראל באו"ם.
** כינויו של בן-גוריון.
*** הכוונה למיבע כינרת, שבוצע על-ידי צה"ל שבועיים קודם לכן, וחובל בי-סיכויי הפגישות עם עבדאל-נאצר.
**** אחיו של שרה-חזק האמריקאי, פוסטר דאלס, ומי שהיה ממונה על הסיי-איי-א.

מיהו האיש

המצולם ביותר

בישראל, הנמצא

בכל מקום

והמציץ מאחרי

גבם של

כל גדולי המדינה

רואים אותו בטלוויזיה כימעט מדי יום ביומו, בכל פעם שיש אירוע פור לטי, או אחר, הוא מחייך מאחורי גבם של המצולמים. בכל אסיפת בחירות, בכל כינוס מיפגתי, בכל פעם שראש-הממשלה, ולא חשוב איזה ראש-ממשלה, מופיע, אפי שר להכתין בשערו המקורול, במשקפי הקרן העבים שלו ובמצחו הגבוה, כשהוא מציץ מאחורי הגב של המראיין, מנענע בראשו, בהסכמה או שלא בהסכמה, ושולח מבט תמוהני לעבר מרכז המצלמה. לעיתים יש לו גם הופעות סולו. ה-

הידוע, "וזה מספיק" הוא אפילו מסרב לגלות את גילו: "אני נולדתי בוויילנה, ואני בעשור השישי שלי, המישפחה שלי היתה דבר יקר, מישפחה מסורתית, כל המישפחה נספתה בשואה מלבדי ומלבד אחותי, החיה היום בקליוולנד בארצות-הברית." לזכרה של המישפחה שינה שמואלי את שמו — מרוזנברג לשמואלי, על שם אביו המנוח, שמואל. כשהגיע שמואלי לארץ הוא התגורר ברשוון-לציון, החל לעבוד כפקיד בהס-

האיש
מתאחרי
הגב

מצלמה קולטת אותו, כשהוא מפגין בי רחוב, כשעל גופו או בידיו כרזות גדולות כתובות בכתב-יד. באסיפות סוערות קור' לתת אותו תמיד המצלמה כשהוא צועק, מוחה, מתווכח עם שוטרים, נדחף על-ידיים, שולח אגרוף קמוץ.

האיש המצולם ביותר בארץ הוא יהודי ירושלמי איש יצחק שמואלי, עיתונאי לשעבר, ביש מיפלת חרות, או כפי שר הוא מגדיר את עצמו: "אני שייך למיפי' לגה קטנה של אנשים שאיכפת להם, איכי פת להם כל דבר." כשהתכנס מרכז חרות האחרון הוא הפי ריע, כימעט כמו כולם, לנאומים שהגנו על בגין, והפריע בקריאות-תמיכה לנואמים שתקפו את בגין. כל מי שהיה באולם הכיר אותו, והוא לא הפסיק לפזר הערות ועקר צות בשה נדיב, עד שמישהו צעק לו: "שמואלי, הטלוויזיה הפיקה לצלם, אתה יכול לשבת בשקט."

ושמואלי יש בשקט. הכל מכירים אותו, ומעט מאד מכירים אותו באמת. רק בני מישפחתו הקרובים ביותר יודעים, כי יש לו גם שם פרטי, יצחק, ורק אשה אחת, רעייתו מטילדה, שמואלי, היא מספרה, "האהבים שלי ור השונאים שלי. כולם קוראים לי שמואלי." שמואלי שומר על הפרטיות שלו. הוא לא אהב שידעו היכן הוא גר, מה גילו ובמה הוא עוסק. "מכירים אותי מההר פעות הפוליטיות שלי," מסביר האלמוני

די."

